

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XIII. De appellationibus tanquam ab abusu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62355)

ram de petitorio causam, Eiusdem Constitutionis anni 1499. art. 83. hofce
duos articulos 8. & 83. innovavit Ludovici XIV. Constitutio anni 1667.
tit. 17. art. 3. & 5. & 14.

CAPUT XIII.

De Appellationibus tanquam ab abusu.

I. **H**oc appellationum genus proprium est Regni Gallicani, solet-
que interjici à sententiis Judicum Ecclesiasticorum ad Curias
Regias, quando appellans prætexit Prælati sui sententiam esse
latam contra Regia Edicta, contra sacrorum Canonum præ-
scripta, contra jura & libertates Ecclesiæ Gallicanæ, aut excessisse limites
propriæ jurisdictionis per usurpationem Regiæ jurisdictionis. His enim qua-
tuor causis nituntur istæ appellationes, quarum defectu theotica Jurispru-
dentia Curiarum Regiarum proficitur tales appellationes fore illicitas & in-
juriosas: sed huic theoriæ quia praxis ipsa plerumque non conformabatur ob-
frequentes Clericorum vitiligatorum, & adversus justas Prælatorum senten-
tias nullâ suspitione horum quatuor defectuum laborantes insolecentium
importunas & frequentiores querelas, ideo frequentibus Edictis Reges Chri-
stianissimi effusivorem istam sine justa causa appellandi licentiam conati sunt
coercere ac moderari.

II. Gallicana Jurisprudentia duplicem distinguit à Prælatorum Eccle-
siæ judicii appellandi speciem: unam quidem simplicem, quæ omnibus
seculis post Ecclesiæ exordia invaluit, quæque in universis Christianis gen-
tibus viget, quâ nimirum ab inferioris Prælati judicio ad superiorem Præla-
tum Ecclesiasticum provocatur: alteram verò tanquam ab abusu, quâ pro-
vocatur à judicio Ecclesiæ ad Tribunal seculare hoc solo nomine, & non
aliter, quia abusiva est Prælati sententia uno aliquo ex præfatis abusibus
quatuor.

III. Quæritur quonam tempore usus istarum ab abusu appella-
tionum receptus in Regno isto fuerit? Respondeo hunc usum inchoasse sub
finem regni Ludovici XI. aut ineunte regno Caroli VIII. successoris ejus.
Id aperte constat, quia Massuerius qui regnante Ludovico XI. suam Cu-
riarum Gallicanarum praxim edidit, non modò nullatenus hujusmodi ap-
pellationibus, §. 22. *A Judice Ecclesiastico non est appellandum ad Judicem secu-
larem, nec econtrâ.* Antiquus etiam stylus Parlamenti Parisiensis, in quo
multa de appellationibus congeruntur, nihil commemorat de his appella-
tionibus.

000

tionibus

tionibus ab Ecclesiasticis judiciis ad Judices seculares. Joannes quoque Galli Regius olim in eodem Senatu Parisiensi Advocatus, qui exactè collegit suprema illius circa multiplices appellationes judicia, ad annum utque millesimum quadringentesimum decimumquartum nullam habet de istis mentionem. Primus qui hujus meminerit appellationis Scriptor est Aufrelius Senatus Tolosani dignissimus Præses, qui floruit & scripsit sub Ludovici XI. regno. Hic igitur in repetitione Clementinæ 1. de offic. Ordinar. regul. 2. n. 30. sic attestatur: *Nunquam audivi, nec vidi nisi senis, quod super meritis hujusmodi causarum Ecclesiasticarum appellationum fuerit pronuntiatum; sed dumtaxat vel appellationes annullari, aut quod appellantes non erant ut appellantes recipiendi: quia à Judice spiritali non est ad Judicem secularem appellandum.* Hæc ille. Principes quidem Christiani, eorumque Officiales officium quidem protectionis, simulque religiosum obsequium sanctæ Dei Ecclesiæ præstare tenentur; non tamen imperium & auctoritatem sibi licet supra eam assumere. Sapienterque admonet Franciscus Salgado tract. de regia protectione, in epilogo proœmiali, & in 1. p. cap. 1. n. 205. & seqq. eum cui commendata est alicujus protectio, non propterea nancisci jurisdictionem aut dominatum, sed solum defensionis contra opprimentes officium.

I V. Quod exposulat S. Bernardus apud Eugenium Summum Pontificem, erigi ad cumulum insolentiæ pervicaces contra proprios Præsules Clericos, & laxari nervum Ecclesiasticæ disciplinæ, neque deinceps pies & sanctos Episcopos audere suis Ecclesiis per sententias canonicas providere, aut subditorum sibi Clericorum scandala reprimere, eo quòd temerariæ ipsorum appellationes indiscriminatim admitterentur & foverentur in Romana, ad quam provocabant, Curia; adeò ut inde victores, atque idè arrogantes & sceleriores regrederentur. *Prorumpunt* (inquit Bernardus lib. 3. de consideratione ad Eugenium Papam) *ad appellandum non tam gravati quàm gravare volentes.* Hoc, inquam, utinam sollicitè considerent secularis fori Magistratus, nec appellationibus dictis *Ab abusu*, deferant, nisi manifesti comperiantur abusus, quibus solis ut occurratur adinventum est in Regno genus istud appellationum. Atque ut Christianos decet, meminerint se Regi Regum Jesu Christo, per quem ut sacra loquuntur oracula, Reges regnant, & legum Conditores justa decernunt, reddituros rationem exactissimam omnium judiciorum, per quæ, seu ex nimia facilitate, seu alia ex causa contingit, ut injuriam Sponsæ Christi & Fidelium omnium Matri sacrosanctæ Ecclesiæ irrogaverint; quibus disciplina sacra, quæ necesse est Fidelium, maximè verò Clericorum inordinatè viventium mores contineri, dissolvatur. Poterunt ex usu Regni aliquæ ab Ecclesiasticis sententiis provocationes admitti, sed non aliter, nisi manifestam contineant injustitiam, oppressionem, vel abusionem, ut Regum Edicta præscribunt.

V. Non possunt transiliri fines quos Christianissimi Reges circa hujusmodi appellationes sibi subditis Magistratibus præfixerunt, quin pariter violenter incommutabile, atque indispensabile Jus divinum. Non enim tam malè consulit Ecclesiæ suæ Deus, ut potestatem quam ei contulit circa res sacras ac spirituales, libidini laicorum submiserit quoquo modo voluerint protegendam, vel dissipandam. Itaque Francisci I. Edictum anni 1539. art. 1. 2. 3. 4. jubet appellanem ab abusu malè fundatum, indispensabiliter condemnari ad multam ordinariam & extraordinariam. Constitutio etiam Caroli IX. anni 1571. art. 5. *Ne (inquit) disciplina Ecclesiastica per appellationes tanquam ab abusu impediatur aut remoretur, declaramus nolle nos istas appellationes admitti nisi in casibus contravenionum Edictorum: & statuimus eas in casibus correctionis & discipline non habere suspensivum, sed tantummodo devolutivum effectum.* Eadem statuuntur ab Henrico III. Edicti Melodunensis anni 1579. art. 1. & Blesensis art. 59. Idem sanxerunt cap. *Ad nostram*, & cap. *Reprehensibilis*, de appellat. Itemque Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 1. & sess. 22. cap. 1. & sess. 24. cap. 10. de reform. Insuper Henrici IV. Constitutio anni 1606. art. 2. prohibet Supremis Curiis in causis appellationum tanquam ab abusu uti formulis litem inter Partes dirimentibus, *De mettre les Parties hors de Cour & de procez.* Sed jubet semper pronunciari benè, an malè appellatum fuerit, simulque irrogare multam temerariæ appellationis, quæ nunquam minor taxetur centum viginti libris argenti. Ibidemque renovat antè sæpe constituta de effectu devolutivo, nec tamen suspensivo appellationis factæ à correctione decreta, disciplinaque Ecclesiastica.

VI. Edixit pariter Ludovicus XIII. Constitutione anni 1625. mense Octobris, ne ausint Curie Supremæ citare ac intimare Episcopos, eorumque Vicarios, Officiales, aliosve Ecclesiasticos Judices ad respondendum de suis judiciis in casibus appellationum tanquam ab abusu, eosque ab istiusmodi assignationibus ac responsonibus prorsus eximit.

VII. Præterea Carolus IX. Edicto anni 1571. art. 11. & Henricus III. Edicto Blesensi, art. 64. prohibent districtè quibuscunque Judicibus & Curiis supremis compellere Prælatos aut alios quoscunque collatores, ut Partibus sive appellanibus, sive conquerentibus Beneficia Ecclesiastica conferant; sed Partes ipsas ad superiores Prælatos remittant, coram quibus liberum erit Partibus sibi, si eis videbitur, consulere per simplicem & canonicam appellationem ad superiorem Prælatum.